

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Landbruksavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kåre Kleiva, 62 55 12 52

Vår dato
2.03.2004
Arkivnr.
523.0

Vår referanse
2003/13305
Deres referanse
200300704-/MAU

Landbruksdepartementet
Postbok 8007 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse

Endring av forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjon

Viser til deres høringsnotat datert 22.12.03 samt telefonisk utvidelse av høringsfrist.

FMLA-Hedmark inviterte kommunene i Hedmark til å komme med innspill til denne høringen (vedlegg 1).

Fire kommuner ("Hamar-regionen"), som representerer ~ 90 % av bruka med utvidet konsesjon i vårt fylke /~25 % på landsbasis, har kommet med felles uttalelse (vedlegg 2).

Hovedproblemområdet knyttet til **kontroll og rettleiding** av produsentene, er konsesjonsloven (§ 3) sin grensegang i forhold til lovlig "samarbeid"/konsesjonsplikt og vurdering av brudd/omgåelse av konsesjonsbestemmelsene. **Både her, og i produksjonstilskudd-sammenheng, er dette et område som krever en klarere grensegang.**

(Viser i denne sammenheng til klage oversendt SLF 9.01.04 der vår avdeling har gjort vedtak om brudd på samarbeidsregelverket i husdyrkonsesjonslova.)

Selv om det i det nye husdyrkonsesjonslovverket er innført omvendt bevisbyrde (§ 6, andre ledd), så må det likevel være klare (klarere) kriterier å forholde seg til. Dette vil landbruksetatene både i kommunene, hos FM og i SLF, og ikke minst produsentene, være tjent med. Dette vil også gi en mer lik praktisering kommuner og fylker imellom, noe som både forvaltningen og produsentene verdsetter og respekterer. Det må ikke bli spørsmålet om man har god eller dårlig advokat som avgjør om drifta er i henhold til regelverket.

Samarbeid er positivt, ikke minst innenfor landbruket, men det må skje på en måte som ikke undergraver forutsetningene i jordbruksavtalen (t.d. strukturtillegga og kvoteordningen for mjølk) og formålet i husdyrkonsesjonslova (spredning av produksjon på flere enheter).

Samtidig ser vi behovet for leie av kompetent arbeidshjelp, alternativt behov for inntekt utenfor bruket også på bruk med konsesjonsregulert produksjon. For de med behov for leid arbeidskraft (avløsning ++), er det ofte tryggest, mest fleksibelt, og minst opplæringsbehov, å leie en aktiv gårdbruker som driver i samme produksjon. - I mange tilfeller er dette også eneste mulighet for kompetent arbeidshjelp. Likedan er det også mest nærliggende for en gårdbruker med ledig arbeidskapasitet (egen eller fast ansatt) og med behov for inntekt utenfra, å benytte sin kompetanse fra egen næring også til inntjening utenfor bruket. På denne måten kan større produksjonseenheter også være med på å danne

Postadresse:
Postboks 4034
2306 HAMAR

Kontoradresse:
Statens hus
Parkgt. 36, HAMAR

Telefon:
62 55 10 00

Telefaks:
62 55 12 01

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

postmottak@fm-he.stat.no

næringsgrunnlag for mindre produksjonsenheter, samt opprettholde produsentmiljø og lokalsamfunn i distrikta.

Det presiseres at samarbeid mellom **aktive** brukere er posestiv innenfor tillatte rammer, men man bør være oppmerksom på faren for at den ene brukeren overtar tilnærmet hele arbeidet / ansvaret, og i praksis driver to bruk, jf. fingerte samdrifter i mjølkeproduksjon.

For å ivareta dette, foreslås en ny § angående samarbeid i forskriften:

§ x. Samarbeid

To brukere som driver konsesjonsregulert husdyrproduksjon i et omfang som til sammen overstiger grensa for konsesjonsfri produksjon, kan leie arbeidskraft og andre tjenester av hverandre inntil en nærmere fastsatt beløpsgrense.

Nærmere utdypning i rundskriv (eventuelt alt i rundskriv?).

Kommentarer til de enkelte punkter i den nye forskriften.

- Mellom overskrift og § 1 må lovhjemmel o l. inn:

(Forskriften er fastsatt med hjemmel i Lov 2004-01-16 nr. 05: Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.)

- Til § 2:

Denne § er OK for slakta /omsatte dyr, men verre å forholde seg til / kontrollere for avlsdyr (purker og høner); "Antall innsatte dyr til enhver tid" i fjor, er vanskelig å dokumentere / slå ned på ved eventuell telling ute på bruka "i dag". Det må eventuelt bli å bruke antall purker / høner oppgitt i produksjonstilskuddsøknadene året før, men av erfaring er det nok endel som taktisk setter (reduserer) dette tallet ut fra husdyrkonsesjonsregelverket mer enn det eksakte tallet på registreringsdato. - 5-% kontrollen av PT er neppe nok her. Dessuten er det ikke alle som søker PT / ikke lovpålagt.

Løsning kan eventuelt være å gi pålegg om reduksjon i innsatte dyr neste år, tilsvarende antall overskytende dyr på kontrolltidspunktet. Dette medfører imidlertid et oppfølgingsbehov framover / ekstra byråkrati, og det er ikke hensiktsmessig.

FMLA-Hedmark mener derfor at det bør vurderes om denne regelen kun bør gjelde for slakta og omsatte dyr, og at det i kombinerte produksjoner, skal være "dagens antall" purker / høner som inngår i beregningen av sum- og gjennomsnittskonsesjonsenheter over 2 år.

Høyeste antall avlspurker (høner) på PT-søknadene, kombinert med 2-års gjennomsnitt i leveranseregisteret, kan være innfallsport for feilleveranselista i framtida. Telling ute på bruka "rundt årsskiftet", vil i kontrollsammenheng gi tilnærmet fasit.

- Til § 3:

Med 40 konsesjonsenheter pr. avlspurke i purkering, blir teoretisk maksimumsantall avlspurker 53 stk. i purkering uten utvidet konsesjon. Det kunne kanskje i noen tilfeller vært hensiktsmessig med en grense her også på 105 avlspurker (+ 2-3 satellitter på <53 avlspurker). Dette ville gitt et lovlig og mer gjennomførbart samarbeid i de "gris-grendte" grisemiljøer. Men purkeringer skal uansett innrapportere hvilke besetninger som er satellitter, og da er det vel også hensiktsmessig at små purkeringer leverer søknad om

godkjenning / konsesjon? Drift av purkering uten konsesjon havner vel også fort i konflikt med loven sin samarbeidsbegrensning, § 3?

- Til § 4:

Pkt. 1 og 2:

Ville her vært OK å hatt en standard normaltaps-% første leveuke (1-1,5 %?, men rel. stor variasjon iflg. Prior-registrering). Dette var likevel en mer aktuell problemstilling før, da reguleringsgrunnlaget var innsatte dyr i løpet av året.

Pkt. 4: Slaktegris definert = gris > 50 kg lev.vekt, men først registrert når slakta / omsatt, dvs. eget livdyroppdrett kommer ”i tillegg” til konsesjongrensa (ikke konsesjonsregulert). I praksis økte derfor grensen for konsesjonsfri produksjon mer enn 50% i 2003. Av samme årsak ble det også en liten økning for de som fortsatt har utvidet konsesjon sett i forhold til den nye konsesjonsfrie grensa.

Pkt. 6: Kan det drives purkering (”pukering-prinsippet”) uten konsesjon, under grensa for konsesjonsfri produksjon? – se kommentar til § 3 ovenfor.

- Til § 5:

Der de aktuelle bruka ligger så nær hverandre at de i praksis kan bli / blir drevet sammen, vil det være mer naturlig at det gis en samlet utvidet konsesjon. Alternativt vil hvert av disse bruka konsesjonsfritt kunne øke sin produksjon til 2100 konsesjonsenheter, til sammen 4200 konsesjonsenheter. Uten denne ”sammenføyning”, blir det også fort en diskusjon om flytting av dyr mellom disse bruka for å tilpasse seg konsesjongrensene.

Det bør både i første og andre ledd settes en klausul om oppløsning; Fordeling av konsesjon etter inngangsverdi (fordeling ved ”sammenføyning”). Dette vil også motvirke at det spekuleres i denne § sin mulighet, og være klargjørende i forhold til frasalg av ene bruket, overdragelse av et bruk til hvert av barna, skilsmisse/oppløsning samboerskap, etc.. Ved så nært samarbeid (arbeidskraft?/maskiner?/regnskap?), skal de også søkes PT /avløsertilskudd som ett foretak. Det bør her være en lik vurdering etter de to forskriftene.

Forutsetningen i siste setning i forskriften, gjelder vel både første og andre ledd ? - Men man kan vel uansett om det er en eller to konsesjoner, øke produksjonen på ene bruket til konsesjongrensa / redusere på det andre ned til 1 dyr, så det kan vel bli litt komikk?

- Til § 6:

Korrigerer 1. setning: ”Det kan **etter søknad** gis tillatelse .....

Konklusjon ut fra siste setning, blir at svineprodusenter, også med utvidet konsesjon, må selv til enhver tid kunne bestemme fordelingen mellom slaktegris- og smågrisproduksjon. Kontroll og feilliste må (bør) ta utgangspunkt i sum konsesjonsenheter. Det å holde et husdyrkonsesjonsregister à jour med fordeling mellom slaktegris og avlspurker, når det bare blir henstilt til konsesjonshaver å melde til FM om slik omfordeling for ikke å havne på feilleveranselista (jfr. rundskriv 35/2003 pkt. 6, § 5 tredje avsnitt), vil ikke fungere eller være hensiktsmessig, - skaper kun ekstra byråkrati. Konsesjonsreguleringen av bygningskapasitet er dessuten tatt bort, dvs. at det er anna lovverk om hold av dyr med mer som skal følges. Derfor blir fordelingen mellom avlspurker og slaktegris i konsesjonsregisteret kun av statistisk interesse. Dette blir også av liten verdi i og med at storparten av svineproduksjonen vil foregå i besetninger som ikke har utvidet konsesjon. PT-søknaden vil gi et bedre statistikkgrunnlag.

- Til § 7:

3. og 4. punktum i første ledd, **kan** virke litt motstridende. Meningen er vel at det kun er utrangering pga fruktbarhetsproblemer, beinproblemer, lynne, og lignende fra **innkjøpt** smågris til rekruttering som er godkjent? Grising ved navet til egenrekruttering, vil lett skli ut.

Oppdrettet i navet vil ofte foregå i en egen avdeling eller i et eget fjøs. Det kan da være fristende å ta inn hele kull (eller bare hokjønn?), for så å plukke ut bare 1 –2 til egenrekruttering. Man bør derfor ha en norm for hvor stor slaktegrisproduksjon (frasortering) som er akseptabel, eksempelvis antall slaktegris pr. år maks. 50 % av purkeringens konsesjon på antall purker.

Det bør også avklares om slikt salg av slaktgris (+ overskudds ungpurker ?) skal medføre reduksjon i antall purker "til enhver tid" i navet, tilsvarende i kombinert produksjon, og om det her skal gå 20 eller 40 slaktgris pr. avlspurke ved slik omregning. Presiseringer i rundskriv.

Til andre ledd: "... i hverandres **produksjoner**." Hva med anlegg ? Den aktuelle problemstillingen knyttes mest til "nav-fjøs"; Kan dette være et AS-bygg der satellittene er aksjonærer? - eventuelt andre svine- eller fjørfeprodusenter er aksjonærer? Investeringsene i slike fjøs blir fort svært store, og det er "ingen" som med dagens usikkerhet i forhold til WTO-forhandlinger / grensevern / EU-usikkerhet, som vil ta denne risikoen alene. Viser her spesielt til diskusjon des.-03 med SLF/Gry Auberg i forbindelse med forarbeidet til ny purkering under etablering i Ringsaker (se kopi av vedlagt mail-korrespondanse).

- Til § 8:

Ved brudd på § 3 i lova (ulovlig samarbeid) må det sies om vinninga ved dobbelt avløsertilskudd og omgåelse av strukturbegrensninger og maksimalgrenser for areal- og husdyrtilskudd, skal tilbakebetales i tillegg til standardsats pr. produsert enhet utover konsesjon

- Til § 9:

Det er ikke naturlig at denne § blir stående i forskriften framover. Hele paragrafen, opprinnelig § 7, var en overgangsbestemmelse, og hører i beste fall hjemme som en påminnelse i et rundskriv.

- Til § 10:

Konsesjonsregulering av anleggskapasitet er fjerna fra lov. Det må derfor i rundskrivet (?) presiseres krav til saksbehandlingen i kommunen; Skal de kun bekrefte reelle overtakings- eller leieforhold, eller skal de vurdere for eks. spredeareal ut fra dagens situasjon på bruket? Skal det vedlegges veterinærgodkjente fjøstegninger? Disse forhold forutsettes nå fulgt opp i anna lovverk. Likedan, hvilke krav skal stilles til saksbehandling ved søknad om omlegging av produksjon (§ 6) og spesielt ved etablering av purkering (§ 7), samt unntak etter § 5 i denne forskrift.

- Til § 11:

??? Bør det anføres delegasjon av kontroll også til SLF og Riksrevisjonen (forslag fra Ida)???

- Til § 12:

Tilføyelse: "... Klagen sendes via Fylkesmannen".

- Til § 13:

Bør det ikke her stå ”Forskriften gjelder fra 1.04.04” (samme dato som den nye lova blir satt i kraft)? ”Fra samme tidspunkt oppheves midlertidig forskrift av 11.04.03 nr. 461.”

Hvis ikke, blir det 2 forskrifter med samme inngangsdato. Dette blir vanskelig å forholde seg til historisk, spesielt i kontrollsammenheng. – **Alternativt må det alt nå inn hvilke endringer / datoer for justeringer som alt er foretatt.**

Kommentar til § 5 i lova; ”Bortfall av konsesjon”

Det må avklares om det er nok å levere for eks. 1 slaktgris hver 10. år for å opprettholde en utvidet konsesjon på bruket, eller om man for eks. skal ta utgangspunkt i siste året som produksjonen på bruket var over konsesjonsfri grense.

Det bør også vurderes inndraging av konsesjoner som er gitt med betingelse, for eks. disponibelt dyreareal / ombygging av fjøs (mai-95-regelen), utkutting av anna produksjon på bruket og lignende, når betingelsen ikke er overholdt. Dette dekkes ikke av § 5 i lova.

Alternativt vil det være svært mange som for noen år siden skulle ha fått informasjon om denne åpningen for å skaffe seg fremtidige reservemuligheter på bruket, og det var vel ikke hensikten med disse reglene?

Kan det finnes annet lovverk som kan brukes for å trekke tilbake slike uheldige vedtak?

Med hilsen

Joar S Brukvangen
fylkesjordsjef

Kåre Kleiva
førstekonsulent